

BABIA HORA

NATURA 2000

Investícia do Vašej budúcnosti

Spolufinancované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) v rámci projektu Zlepšenie informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti o územiach NATURA 2000 v CHKO Horná Orava.

NEŽIVÁ PRÍRODA

Babia hora sa nachádza na hranici Slovenskej a Poľskej republiky. Slovenská časť sa nachádza na území najsevernejšej obce Slovenska - Oravské Polhory. Orograficky patrí do sústavy vonkajších Západných Karpát, časti Oravských Beskýd, do komplexu horského masívu Babej hory. Na území Poľska sa začleňuje do Beskidu Žywieckiego.

Vrchol Babej hory so svojou nadmorskou výškou 1 725 m n. m. zaraduje Oravské Beskydy na tretie miesto v skupine tzv. vysokých pohorí Západných Karpát, hned za Tatry a Nizke Tatry.

Výraznejším vrcholkami masívu v smere od východu zo sedla Krowiarki sú Sokolica (1 367 m n. m.), Kopa (1 521 m n. m.), Gówniak (1 619 m n. m.) a Babia hora (1 725 m n. m.), poľsky nazývaná tiež Diabłak, končiac Malou Babou horou (1 517 m n. m.), v polštine známa tiež pod názvom Cył. Vrchol Babej hory prevyšuje okolité vrcholky o takmer 500 metrov.

Horský masív Babej hory tvorí samostatné pásmo dlhé asi 10 km tiahnuce sa v smere západ – východ. Z geologickej hľadiska patrí k vonkajšiemu flyšovému oblúku západokarpatskej sústavy. Štruktúrne je budovaný zo súvrství rozličných flyšových hornín (pieskovcov, slieňovcov, ilovcov, bridlíc a zlepencov).

PRZYRODA NIEOŻYWIONA

Babia Góra leży na granicy Republiki Słowackiej i Polski. Część słowacka znajduje się na terenie najbardziej wysuniętej na północ gminy słowackiej – Oravská Polhora. System orograficzny należy do zespołu zewnętrznych Karpat Zachodnich, części Orawskich Beskidów, do kompleksu górskiego masywu Babia Góra. Na terytorium Polski wchodzi w skład Beskidu Żywieckiego.

Babia Góra z wysokością 1 725 m. n. p. m. plasuje Orawskie Beskydy na trzecim miejscu w grupie tzw. wysokich pasm górskich Karpat Zachodnich, zaraz za Wysokimi i Niskimi Tatrami.

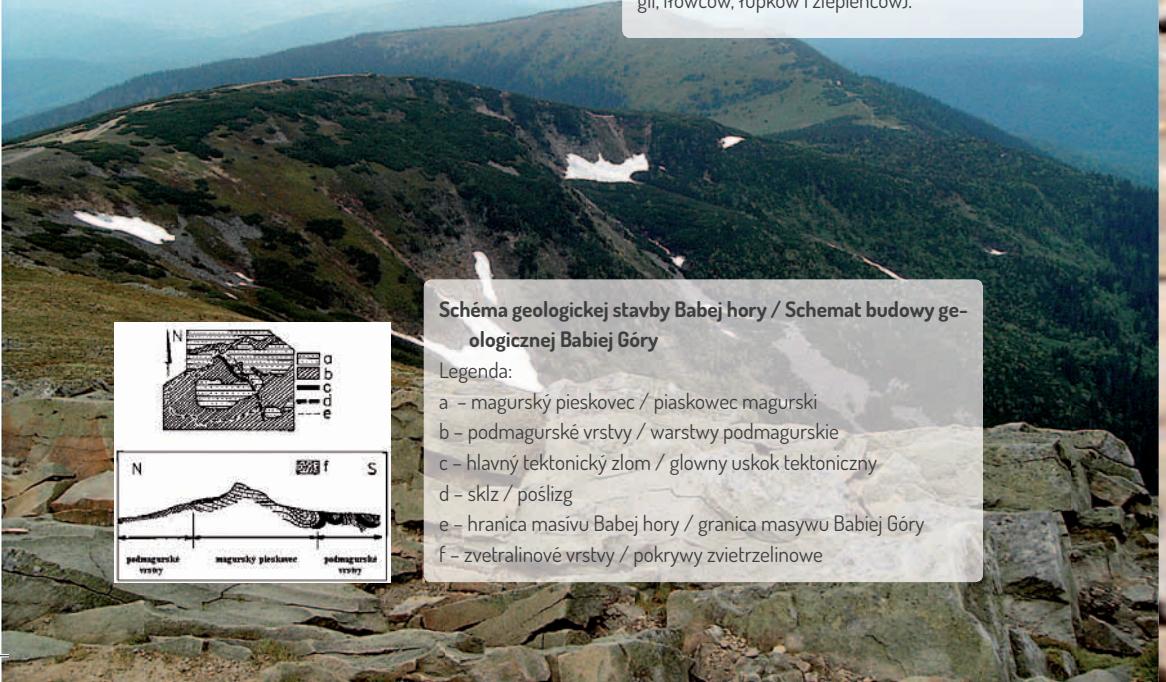
Ważniejszymi szczytami masywu w stronę od wschodu z Krowiarki są Sokolica (1 367 m n. m.), Kopa (1 521 m n. m.), Gówniak (1 619 m n. m.) i Babia Góra (1 725 m n. m.), znana również pod nazwą Diabłak. Masyw kończy Mała Babia Góra (1 517 m n. m.), w Polsce znana również pod nazwą Cył. Szczyt Babiej Góry jest wyższy od okolicznych szczytów o około 500 metrów.

Masyw górski Babiej Góry tworzy samodzielne pasmo o długości około 10 km, ciągnące się w linii zachód-wschód. Z geologicznego punktu widzenia należy do zewnętrznego łuku fliszowego systemu zachodniokarpackiego. Strukturalnie zbudowany jest z warstw licznych skład fliszowych (piaskowców, margli, ilowców, łupków i zlepieńców).

Schéma geologickej stavby Babej hory / Schemat budowy geologicznej Babiej Góry

Legenda:

- a – magurský pieskovec / piaskowiec magurski
- b – podmagurské vrstvy / warstwy podmagurskie
- c – hlavný tektonický zlom / główny uskok tektoniczny
- d – sklz / poślizg
- e – hranica masívu Babej hory / granica masywu Babiej Góry
- f – zvetralinové vrstvy / pokrywy zwietrzelinowe

Geologickou zaujímavosťou Babej hory je výskyt pseudokrasových jaskyň, ktoré vznikli vplyvom gravitačných svahových deformácií a pohybov. Na Babej hore bolo doteraz objavených 7 jaskyň (6 na Malej Babej hore a 1 na Babej hore). Oblašť Oravských Beskýd môžeme začleniť do chladnej klimatickej oblasti. Vyššie položené časti a oblasti horských lesov patria do chladného horského okrsku. Najvyššie položené územia nad 1400 m n. m. patria do studenej horského okrsku. Masív Babej hory sa vyznačuje veľkou zásobou povrchových vôd, čo je dôsledok bohatých a častých zrážok a vysokej lesnatosti. Pod úpätím na slovenskej strane sa nachádzajú sírne pramene. Zaujímavosťou Babej hory sú početné jazierka. Ich počet sa odhaduje na 20, no na slovenskej strane masívu je len jedno. Z povrchových tečúcich vôd na južnej strane odvádzajú vodu do Polhoranky potoky Bystrá a Hlásna rieka.

Geologiczną ciekawostką Babiej Góry jest występowanie pseudo-jaskiń, które powstają wskutek grawitacyjnych deformacji zbocza i ruchów. Na Babiej Górze do teraz odkryto 7 jaskiń (6 na Małej Babiej Górze i 1 na Babiej Górze).

Obszar Beskidów Orawskich możemy zaliczyć do strefy klimatu chłodnego. Wyżej położone części i obszary lasów górskich należą do chłodnego obszaru górskego. Najwyżej położone tereny ponad 1400 m należą do zimnego obszaru górskego.

Masyw Babiej Góry charakteryzuje się dużymi zapasami wody powierzchniowej, co jest konsekwencją wysokich i częstych opadów deszczu i wysokiego zalesienia. Po słowackiej stronie znajdują się siarkowe źródła. Ciekawostką Babiej Góry są liczne jeziorka. Ich liczbę szacuje się na 20, ale po słowackiej stronie masywu jest jedynie jedno. Z wód powierzchniowych płynących na południowej stronie odprowadza wodę aż do bocznych do Polhoranki Bystrá i Hlásna rzeka.

RASTLINSTVO

Veľmi výrazný vplyv na rastlinstvo má tunajšia drsná klíma a geologické podložie. No máločo vplyva na vegetáciu takým tlakom a rýchlosťou ako človek.

Na základe vertikálneho členenia môžeme na danom území rozlíšiť 5 zonálnych stupňov:

alpínsky stupeň (1 700 - 1725 m n. m.)
subalpínsky stupeň (1 440 - 1 700 m n. m.)
vyšší horský stupeň (1 200 - 1 440 m n. m.)
nižší horský stupeň (900 - 1 200 m n. m.)
podhorský stupeň (670 - 900 m n. m.)

V jednotlivých výškových stupňoch nachádzame rôzne spoločenstvá rastlín, ktoré sú ovplyvnené podložím, nadmorskou výškou, expozíciou, množstvom zrázok, sklonom a orientáciou voči svetovým stranám. Tieto spoločenstvá sú oproti pôvodným značne pozmenené hospodárskou činnosťou človeka.

Pozdĺž vodných tokov môžeme nájsť rôzne zachované lužné lesy zastúpené horskými jelšovými lesmi s dominantou jelšou sivou a vŕbami.

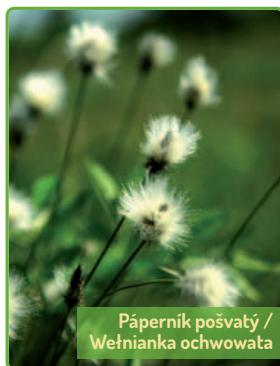
ROŠLINNOŚĆ

Istotny wpływ na roślinność mająą podłożę geologiczne i tutejszy surowy klimat. Ale nic nie wpływa na wegetację tak bardzo, jak człowiek.

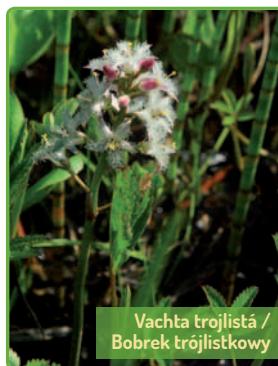
Na podstawie pionowego podziału danego obszaru strefowe można wyróżnić pięć poziomów strefowych:

W poszczególnych stopniach wysokości występują różne zbiorowiska roślinne, na które wpływ ma podłoż, wysokość, ekspozycja, opady, nachylenie stoku i orientacja w stosunku do stron świata. Są one znacząco zmienione w wyniku działalności człowieka.

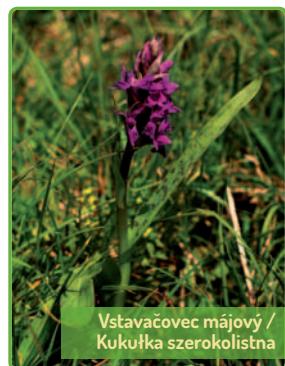
Wzdłuż wód płynących mogą znaleźć wiele zachowanych lasów leśnych, w postaci lasów górskich olszynowych z dominującą olchą szarą i wierzbową.

Páperník pošváty / Wełnianka ochwowata

Vachta trojlistá / Bobrek trójlistkowy

Vstavačovec majový / Kukułka szerokolistna

Na úpäti skalných zrázov, najmä na svahoch hlbokých dolín, kde prevládajú balvanité, veľmi humózne pôdy, sa pomerne vzácné vyskytujú sutinové spoločenstvá s prevládajúcim javorom horským. Charakteristickými a najcennejšími prvkami prírodného prostredia Hornej Oravy sú rašeliniská. Nájdeme tu prevažne prechodné rašeliniská. Z fytoecologického hľadiska môžeme spoločenstvá týchto biotopov zaradiť k spoločenstvám ostricovo-machových slatiň.

Z jednotlivých druhov tu nájdeme ostrice, prasličky, páperníky, nátržníky, vstavače a iné.

U podnóża skał, zwłaszcza na stokach głębokich dolin, gdzie dominują skaliste, bardzo humusowe gleby, stosunkowo rzadko występują piargowe społeczności z przeważającym jaworem górniskim. Charakterystycznymi i najbardziej wartościowymi elementami środowiska naturalnego Górnjej Orawy są torfowiska. Znajdziemy tu głównie torfowiska przejściowe. Z punktu widzenia fitocenologicznego, zbiorowiska tych biotopów należą do turzycowo-mechowiskowych mokradeł. Z poszczególnych gatunków znajdziemy tu głównie turzyce, skrzypy, wełnianki, pięciorniki, orchidee i inne.

Prevažnú časť územia však zaberajú smrekové lesy. V nadmorskej výške od 800-1200 m sa vyskytujú jedľové smrečiny, v nadmorskej výške nad 1200 m pravé horské smrečiny.

Przeważającą część zajmują lasy świerkowe. Na wysokości 800-1200 m n. p. m. występują świerki, na wysokości 1200 m n. p. m. występują właściwe świerki górskie.

Poniklec biely /
Sasanka alpejska

Horec bodkovaný /
Goryczka kropkowana

Interiér rašeliniska /
Wnętrz torfowiska

Skalnica horská /
Sasanka alpejska

Mŕtve [moderové]
drevo / Martwe drewno

Zaujímavosťou Babej hory sú pralesy, ktoré sú tvorené spoločenstvom jedľových smrečín. Po posledných meraniach bol prales v tejto oblasti identifikovaný v nadmorskej výške od 1 170 do 1 490 m po obvode na ploche ľakmer 257 ha.

Jedným z charakteristických znakov pralesa je prítomnosť veľkého množstva mŕtveho (moderového) dreva. Mŕtve drevo plní v lesnom prostredí významné funkcie (zvyšuje biodiverzitu, zabraňuje erózii pôdy, úkryt pre živočišstvo, atď).

Prechod medzi smrečinami a kosodrevinou je na mnohých miestach tvorený čistými porastmi borievky sibírskej. V stupni kosodreviny sa okrem kosodrevinových porastov hojne vyskytujú spoločenstvá subalpínskych lúk so psicou tuhou.

Pre najvyšší (alpínsky) stupeň, je charakteristická prítomnosť mnohých vysokohorských (alpínskych) druhov ako napr. poniklec biely, či skalnica horská.

Ciekawostką Babiej Góry są lasy świerkowo-jodłowe. Po ostatnim pomiarze, w tym obszarze zidentyfikowano las pierwotny na wysokości 1170-1490 metrów na całym obwodzie powierzchni prawie 257 ha.

Jedną z charakterystycznych cech lasu jest obecność dużej ilości martwego drewna. Martwe drewno w lesie pełni ważną rolę (zwiększenie różnorodności biologicznej, zapobieganie erozji gleby, schronisko dla zwierząt, itp.).

Przejście między świerkami a kosodrzewiną w wiele miejscach występuje w postaci czystego drzewostanu jałowca syberyjskiego. Ponadto na poziomie kosodrzewiny, występują liczne subalpejskie łąki z psią trawką.

Na najwyższym (alpejskim) stopniu charakterystyczne jest występowanie licznych wysokogórskich (alpejskich) gatunków, np. sasanka alpejska, czy rojnik górski.

ŽIVOČÍŠSTVO

Podobne ako flóra aj živočíšstvo je charakterizované výskytom najmä lesných druhov typických pre Karpaty. Je to prevažne fauna ihličnatých a zmiešaných lesov, rašelinísk, potokov a riek a nakoniec spoločenstvá živočichov žijúcich nad hornou hranicou lesa.

Z významnejších druhov cicavcov tu žijú naše veľké šelmy – medved, vlk aj rys, ktorých potravou je jelen, diviak a srna. Typickou obyvateľkou lesa je liška hrázavá. Tiež tu nájdeme kuna lesnú s typicky žltooranžovo sfarbeným hrdlom. Systém podzemných chodieb buduje jazvec lesný, ktorého početnosť na Orave v posledných rokoch vzrástla. Kvôli zmenám v lesnom hospodárstve sa stal zriedkavým hlucháň hôrny. Z dravých vtákov môžeme najčastejšie pozorovať myšiaka hôrneho, jastraba lesného, jastraba krahulca, sokola myšiara, vzácnosť orla krikľavého a orla skalného. Charakteristickým druhom alpinských a subalpinských lúk je ľabuška vrchovská.

FAUNA

Podobne jak flora, tak i fauna charakteryzuje się głównie obecnością gatunków leśnych charakterystycznych dla Karpat. Jest to w przeważającej większości fauna lasów iglastych i mieszanych, bagien, strumieni i rzek oraz społeczności zwierząt żyjących ponad górną granicą lasu.

Z głównych gatunków ssaków żyją tutaj, nasze duże drapieżniki – niedźwiedź, wilk i rys, których pozywienie stanowią jeleni, dzik i sarna. Typowym mieszkańcem lasu jest lis rudy. Znajdziemy również kuńkę leśną z typowym żółto-pomarańczowym zabarwieniem podgardła. System podziemnych tuneli buduje borsuk leśny, którego liczebność na Orawie wzrosła w ostatnich latach. Ze względu na zmiany w gospodarce leśnej populacja głuszców uległa zmniejszeniu. Z ptaków drapieżnych można zauważyć najczęściej myśołówkę, jastrzębia, krogulca, pustułkę, rzadziej orlika krzykliwego i orła przedniego. Gatunkami charakterystycznymi dla alpejskich i subalpejskich łąk są siwerniak.

Srneček hôrny /
Sarna europejska

Medved' hnedy /
Niedźwiedź brunatny

Včela medonosná / Pszczoła miodna

Pri prechádzke lesom často začujeme klopanie datla veľkého alebo tesára čierneho. Pri väčšom šťastí aj vzácneho dubníka trojprstého. V nižších polohách Babej hory môžeme spozorovať bociana bieleho a plachejšieho bociana čierneho.

Vo vodných tokoch sa objavuje z rýb najmä pstruh potočný a hlaváč pásooplutvý, ktoré sú potravou vydry riečnej.

V lesoch Babej hory často stretneme hlavne po daždivom počasí zaujímavo na fialovo sfarbeného slizniaka karpatského.

Z hlodavcov je zaujímavý hrabáč tatranský a myšovka vrchovská. Typickým po stromoch sa obratne pohybujúcim hlodavcom je veverica obyčajná.

Podczas spaceru po lesie często słyszymy pukanie dziecioła dużego lub Dzieciola czarnego. Po odrobinie szczęścia, również i rzadkiego dzieciola trójpalczastego. W niższych partiach Babiej Góry można zaobserwować bociana białego i płochliwego bociana czarnego.

W ciekach wodnych występuje pstrąg potokowy i lipień, które są pokarmem dla wydry rzeczonej.

W lasach Babiej Góry często spotykamy, zwłaszcza po deszczu, ciekawego, fioletowego ślimaka karpackiego.

Z gryzoni interesujące mogą być darniówka tatrzańska i smużka leśna. Typowym gryzoniem poruszającym się zwinnie po konarach drzew jest wiewiórka zwyczajna.

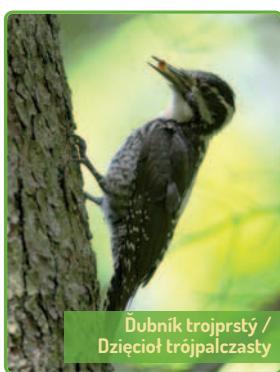
Myšovka vrchovská /
Smužka leśna

Bocian biely /
Bocian biały

V horských pralesových porastoch bol zistený vzácny reliktný druh fúzač štvorpásy. V oblasti stojatých vôd a rašelinísk nájdeme pri troche šťastia drávavé vážky a rôzne druhy pavúkov. Majstrovským dielom môžeme označiť okrúhlu sieť, ktorú si stavia pavúk križiak obyčajný vyskytujúci sa aj na Babej hore.

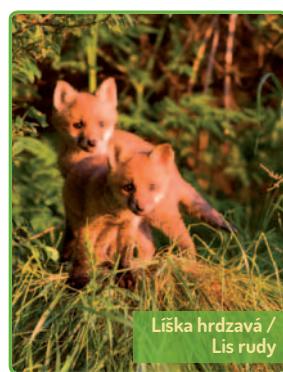
W górskich lasach pierwotnych występuje rzadki relikty chrząszcza gatunku cornumutila quadrivittata. W wodach stojących i torfowisk przy odrobinie szczęścia można natknąć się na drapieżne ważki i różne rodzaje pajków. Za dzieło sztuki można uznać sieć utkaną przez krzyżaka, występującego również na Babiej Górze.

Dubník trojprstý /
Dzieciół trójpalczasty

zástupca radu vážok druh
(Cordulegaster boltonii)

Liška hrdzavá /
Lis rudy

OCHRANA PRÍRODY

Ochrana prírody na Babej hore má dlhodobú tradíciu. Je spojená najmä s lesníctvom, keďže lesníci ako prví využívali lesnú krajinu. Postupne si lesní hospodári začali uvedomovať dôležitosť a nenahraditeľnosť lesnej krajiny nielen pre hospodársky úžitok, ale začali rozvíjať vzťah k ochrane lesa.

Prvá zákonná norma bola vydaná už v roku 1769 Máriu Teréziu pod názvom „Porádek hor, aneb lesů zachování“.

Najznámejším priekopníkom ochrany lesa a prírody na Orave bol v 19. storočí lesmajster Oravského komposesorátu William Rowland. V roku 1868 vydal slovenskú brožúru „Z ktorého ohľadu je potrebno na hoľach a vysokých vrchoch nachádzajúce sa stromy a kroviny nenivočiť“.

Prvým štátnym predstaviteľom v novodobej ochrane prírody v Československej republike, ktorý pracoval na vyhlásovaní chránených území, bol Rudolf Maximovič. V roku 1926 došlo k vyhláseniu prvej prírodnej rezervácie na území Babej hory, ktorá sa volala „Kotlina pod Babou horou“ s výmerou 118 ha. Táto rezervácia v sebe nezahrňala cenné vrcholové lokality Babej hory a tým nevystihovala pravý charakter územia. Preto v roku 1974 došlo k vyhláseniu celej slovenskej časti Babej hory za štátnu prírodnú rezerváciu Babia hora o výmere 530,33 ha. To už bol na polskej strane Babej hory od roku 1954 vyhlásený Babiogórsky Park Narodowy. V roku 1994 nastala zmena v kategórii chránenejho územia štátnej prírodnej rezervácie Babia hora na národnú prírodnú rezerváciu Babia hora o tej istej výmere.

OCHRONA PRZYRODY

Ochrona przyrody ma na Babiej Górze wieloletnią tradycję. Ma związki głównie z leśnictwem, ponieważ leśnicy, jako pierwsi korzystali z gruntów leśnych. Stopniowo leśnicy zaczęli zdawać sobie sprawę, jak ważne i niezbędne są lasy, nie tylko z uwagi na korzyści ekonomiczne, zaczęli więc dbać o ochronę lasów. Pierwsza norma prawna została wydana już w 1769 r. przez Marię Teresę pod nazwą „Porádek hor, aneb lesů zachování“.

Najbardziej znanym pionierem ochrony lasu i przyrody na Orawie w XIX wieku był naczelný leśniczy Orawskiego Komposesoratu William Rowland. W 1868 roku opublikował słowacką broszurę „Dlaczego nie należy niszczyć drzew i krzewów na halach i szczytach górskich“.

Pierwszym urzędnikiem państwowym na polu współczesnej ochrony przyrody w Czechosłowacji, który pracował przy wyznaczaniu obszarów chronionych, był Rudolf Maximovič. W 1926 roku doszło do powołania pierwszego rezerwatu przyrody w Babiej Górze, który nazywał się „Kotlina pod Babią Górą“ i miał powierzchnię 118 ha. Rezerwat ten nie obejmował cennych fragmentów wokół szczytu Babiej Góry, a więc nie oddawał prawdziwego charakteru terenów. Dlatego w 1974 roku doszło do ogłoszenia całej słowackiej części Babiej Góry Parkiem Narodowym Babia Góra o powierzchni 530,33 ha. Po polskiej stronie już w 1954 r. utworzono Babiogórski Park Narodowy. W 1994 roku nastąpiła zmiana w kategorii obszaru chronionego Krajowego Rezerwatu Przyrody Babia Góra na Narodowy Rezerwat Przyrody Babia Góra na tym samym obszarze.

Babia hora
(Orava)

Chránená krajinná oblasť Horná Orava bola vyhlásená v roku 1979. Od jej vyhlásenia došlo k mnohým zmenám v prírodnom prostredí Oravy, ako aj v legislatívnych pomeroch. Schválením novej vyhlášky MŽP SR č. 420/2003 Z.z. sa vyhlasuje CHKO Horná Orava za prvé zónované velkoplošné chránené územie na Slovensku. Babia hora a jej najcennejšia vrcholová časť bola zaradená do zóny A s výmerou 503,9 ha. Po jej okrajoch bola vyhlásená zóna B predstavujúca ochranné pásmo zóny A s výmerou 468,7 ha. Na poľskej strane Babej hory od roku 1977 existuje Biosférická rezervácia Babia Góra v rámci programu UNESCO „Man and Biosphere“. Na slovenskej strane Babej hory tiež došlo k návrhu Biosférickej rezervácie Babia hora s výmerou 19 994 ha.

Obszar Chroniony Krajobrazu Górnego Orawy został ogłoszony w 1979 roku. Od jego ogłoszenia doszło do wielu zmian w środowisku naturalnym Orawy, a także stosunkach legislacyjnych. Zatwierdzenie nowego Rozporządzenia Ministra Środowiska nr 420/2003 Z.z. uznaje CHKO Górnego Orawy za pierwszy strefowy obszar chroniony na Słowacji. Babia Góra wraz ze swoją najcenniejszą częścią została zaliczona do strefy A o powierzchni 503,9 ha. Na jej krawędzi ustanowiono strefę B, która stanowi pas ochronny strefy A o powierzchni 468,7 ha.

Na polskiej stronie Babiej Góry od 1977 roku istnieje Rezerwat Biosfery Babia Góra w ramach programu UNESCO „Man and Biosphere“. Po słowackiej stronie Babiej Góry pojawiła się także propozycja utworzenia Rezerwatu Biosfery Babia Góra o powierzchni 19 994 ha.

NATURA 2000

Hlavným cieľom vytvorenia sústavy chránených území krajín EU Natura 2000, je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre konkrétny členský štát, ale hlavne pre EÚ ako celek. Tvoria ju dva typy území, a to chránené vtáče územia (CHVÚ Horná Orava) a územia európskeho významu (ÚEV Babia hora, ÚEV Rašeliniská Oravských Beskýd a ÚEV Slaná Voda).

Chránené vtáčie územia Horná Orava

Horná Orava je prvým chráneným vtáčim územím na Slovensku. Bolo vyhlásené vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR č. 173/2005 zo dňa 6. apríla 2005.

Rozloha územia je 58 737,83 ha. Nadmorská výška sa pohybuje od 603 – 1725 m n. m.

Prilbica tuhá / Tojad mocny

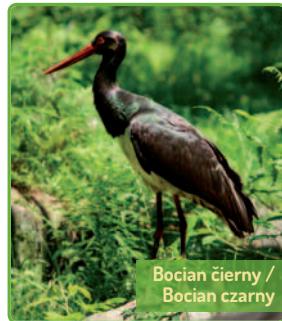
Główym celem utworzenia obszarów chronionych UE Natura 2000 jest zachowanie wyjątkowego dziedzictwa przyrodniczego nie tylko dla danego państwa członkowskiego, ale dla Unii Europejskiej, jako całości. Tworzą go dwa rodzaje terenów, chronione tereny ptasie (CHVÚ Horná Orava) i tereny o znaczeniu europejskim (ÚEV Babia hora, ÚEV Rašeliniská Oravských Beskýd i ÚEV Slaná Voda).

Chronione tereny ptasie Horná Orava

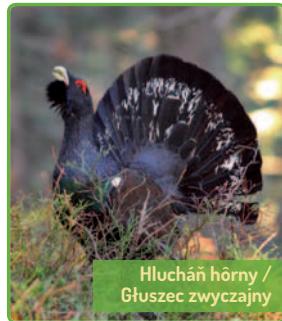
Horná Orava to pierwszy chroniony teren ptasi na Słowacji. Został ogłoszony rozporządzeniem Ministerstwa Środowiska nr 173/2005 z dnia 6. kwietnia 2005 r.

Powierzchnia wynosi 58 737,83 ha. Wysokość terenu wahala się od 603 – 1725 m n. p. m.

Bocian čierny /
Bocian czarny

Hlucháň hôrny /
Hłuszec zwyczajny

Orol krikľavý /
Orlik krzykliwy

Babia hora

Územie európskeho významu Babia hora má rozlohu 503,94 ha. Územie je v 5. stupni ochrany. Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany sú:

- horské smrekové pralesy, nad ktorými sa rozprestiera pásmo kosodreviny
- alpínske lúky a skalnaté rastlinné spoločenstvá na silikátovom podklade

Medzi druhy európskeho významu patrí prilbica tuhá moravská, mlok karpatský, vlk dravý, rys ostrovid a medved hnedý. Z ostatných významných druhov môžeme spomenúť rožec alpínsky, horec bodkován, hlucháň hôrneho.

Slaná voda

Ojedinelé zoskupenie prechodných rašelinísk a slatin s brezovými, borovicovými a smrekovými podmáčanými lesmi s 2. a 4. stupňom ochrany. Nachádzajú sa tu druhy európskeho významu ako vrchovka alpínska a kunka žltobruchá. Z ostatných druhov je zaujímavý plavúneček záplavový, rosička okrúholistá a kľukva močiarna.

Rašeliniská Oravských Beskýd

Tvoria ich aktívne vrchoviská a prechodné rašeliniskové lesy so smrekom a borovicou v lokalitách Tisovnica, Spálený grúnik, Pod Novoňskou hoľou a Zlatná, v ktorých je 3., 4. a 5. stupeň ochrany. Z druhov európskeho významu sa tu nachádza vrchovka alpínska, mlok karpatský a kunka žltobruchá. Z ostatných významných druhov tu nájdeme napríklad plavúneček zaplavovaný, či kľukvu močiarnu.

Babia Góra

ÚEV Babia hora ma powierzchnię 503,94 ha. Teren objęty jest 5. stopniem ochrony. Biotopy, które są przedmiotem ochrony:

- górskie świerkowe lasy pierwotne, nad którymi rozciąga się pasmo kosodrzewiny.
- alpejskie łąki i zbiornowiska roślinne na kamienistym podłożu krzemowym.

Wśród gatunków o znaczeniu europejskim znajdują się tojad mocny morawski, traszka karpacka, wilk, rys i niedźwiedź brunatny. Z innych ważnych gatunków możemy wspomnieć rogownicę alpejską, goryczkę kropkowaną, głuszca.

Slaná Voda

Pojedyncze zgrupowania torfowisk przejściowych i torfowisk z brzozowymi, sosnowymi i świerkowymi lasami podmokłymi 2. i 4. stopnia ochrony. Znajdują się tam również gatunki europejskiego znaczenia jak kumak górska i tocia alpejska. Z pozostałych gatunków ciekawe są widłaczek torfowy, rosička okrąholistna i żurawina błotna.

Torfowiska Orawskich Beskidów

Składają się one z torfowisk wysokich i przejściowych lasów bagiennych z przewagą świerka i sosny w obszarach Tisovnica, Spálený Grúnik, Pod Novoňskou hoľou i Zlatná, w których jest 3., 4. i 5. stopień ochrony. Z gatunków o znaczeniu europejskim występuje tu tocia alpejska, traszka karpacka i kumak górska. Z pozostałych gatunków znajduje się tu np. widłaczek torfowy i żurawina błotna.

POZNAJ A CHRÁŇ PRÍRODU BABEJ HORY

Babia hora je popretekávaná turistickými chodníkmi, ktoré tvoria akúsi pavučinu spájajúcu oba národy. Babia hora a jej okolie dokáže maximálne uspokojiť nejedného pešieho turistu, či nadšenca aktívneho odpočinku. Najčastejšie využívaná pešia trasa pre zdolanie Babej hory viedie žltou značenou turistickou chodníkom, totožnou s náučným chodníkom Slaná voda – Babia hora. Chodník je celoročný, obojsmerný, stredne náročný. Prevýšenie, ktoré zdoláte približne za 3,5 hodiny, je 975 výškových metrov. Trasa je lemovaná zastávkami s informačnými dvojjazyčnými tabuľami, opisujúcimi prírodné bohatstvo Babej hory, oddychovými lavičkami a aj výhľadovými miestami. Kroky nás povedú cez poľany porastené solitérnymi smrekmi okolo Hviezdoslavovej hájovne až cez všetky vegetačné výškové stupne Babej hory do výšky 1725 m n. m. Sieť turistických chodníkov pokračuje aj na poľskej strane. V turistických a informačných centrách si možno zaobstaráť nevyhnutné mapy a sprievodcov, z ktorých možno čerpať potrebné informácie. Vďaka hustej sieti turistických chodníkov podnecuje Babia hora k turistike nielen pokročilých turistov, ale aj začiatníkov.

POZNAJ I CHROŃ PRZYRODĘ BABIEJ GÓRY

Babią Góru przeplatają szlaki turystyczne, które tworzą swego rodzaju pajęczynę łączącą dwa narody. Babia Góra i jej okolice mogą sprawić ogromną satysfakcję niejednemu turystie lub zwolennikowi aktywnego wypoczynku. Najczęściej pokonywana trasa zdobycia Babiej Góry prowadzi żółtym szlakiem turystycznym, tożsamym ze ścieżką dydaktyczną szlak Slaná voda – Babia hora. Szlak jest całoroczny, średnio wymagający, dwukierunkowy. Różnica wysokości pokonana w ciągu 3,5 h wynosi 975 metrów. Na trasie znajdują się dwujęzyczne stacje z tablicami informacyjnymi, opisującymi bogactwo naturalne Babiej Góry, ławki do odpoczynku i miejsca widokowe. Szlak prowadzi nas przez łąki pokryte samotnymi świerkami, obok gajówki Hviezdosława, przez wszystkie stopnie wegetacyjne Babiej Góry do wysokości 1725 m n. p. m. Sieć szlaków turystycznych ciągnie się również po polskiej stronie. W punktach informacji turystycznej można uzyskać niezbędne mapy i przewodniki, z których można zyskać potrzebne informacje. Ze względu na dużą sieć szlaków turystycznych, Babia Góra zachęca do pieszych wędrówek nie tylko zaawansowany, ale również początkujących turystów.

POZNÁVAME BABIU HORU | POZNAJ BABIA GÓRĘ

Masív Babej hory – pohľad
z Malej Babej hory/ Masyw Babiej
Góry – widok z Cyla

SPRÁVA CHKO HORNÁ ORAVA
BERNOLÁKOVÁ UL. 408, 029 01 NÁMESTOVO
TEL: 043 552 24 66

VYDALA: © ŠTÁTNÁ OCHRANA PRÍRODY SR, BANSKÁ BYSTRICA V ROKU 2015 V RÁMCI PROJEKTU „ZLEPŠENIE INFORMOVANOSTI A ENVIRONMENTÁLNEHO POVEDOMIA VEREJNOSTI O ÚZEMIACH NATURA 2000 V CHKO HORNÁ ORAVA“, KTORÝ JE SPOLUFINANCOVANÝ Z EURÓPSKEHO FONDU REGIONÁLNEHO ROZVOJA V RÁMCI OPERAČNÉHO PROGRAMU ŽIVOTNÉ PROSTREĐIE

AUTOR TEXTOV: Z. VORČÁKOVÁ

AUTORI FOTOGRAFIÍ: L. JAŇÁK, Š. KERTYS, T. KRÚPA, V. MICHALEC, J. MLICH, T. PŠENÁK, R. TRNKA, T. URBAN, Z. VORČÁKOVÁ

PREKLAD: LANARD, S. R. O.

NÁKLAD: 1000 KS

TLAČ: GS - SERVIS, S.R.O.

ISBN 978-80-89802-00-5